

Олександр ГОЛОВЕЦЬКИЙ, Володимир ВАЛЮХ

здобувачі освітньо-професійної програми

«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ

(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри

менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ

Тамара ПОПОВИЧ)

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

Оцінювання ефективності механізмів реалізації публічної політики у сфері соціального захисту ветеранів війни ґрунтується на аналізі відповідності фактичних управлінських дій визначеним цілям, нормативним вимогам і функціональному призначенню. Публічна політика розглядається як завершений цикл, який неможливо оцінити без вимірювання результатів її виконання, тому оцінювання є невід'ємною складовою управлінського процесу. Воно дозволяє виявити ступінь досягнення поставлених результатів, а також визначити розриви між очікуваними та фактичними наслідками реалізації політики.

Методичні засади оцінювання мають комплексний характер, адже охоплюють як аналіз змісту політики, так і аналіз організаційних способів її впровадження. У центрі уваги перебувають не лише цілі, нормативна база та спрямованість політики, а й діяльність суб'єктів її реалізації, їхня взаємодія, застосовані інструменти та логіка управлінських рішень. Базовим принципом методичного підходу виступає принцип результативності, який визначає ефективність через досягнення запланованих цілей соціального захисту ветеранів.

Важливе значення має принцип правової відповідності, що передбачає порівняння управлінських дій із чинним законодавством. Такий підхід дозволяє оцінити легітимність реалізації політики та її узгодженість із нормативними вимогами.

Не менш суттєвим є принцип функціональної адекватності, який визначає, наскільки застосовані управлінські інструменти відповідають поставленим завданням, та принцип процедурної впорядкованості, що вимагає чітко визначених, формалізованих процедур реалізації політики.

У методичних засадах окреме місце посідає аналіз узгодженості функцій суб'єктів реалізації політики. Важливо оцінювати, наскільки розподіл компетенцій є логічним, чи не відбувається дублювання функцій або інституційні «провали», що знижують ефективність механізмів. Принцип ресурсної збалансованості орієнтує оцінювання на співвіднесення цілей політики із наявними фінансовими, кадровими та організаційними ресурсами, а також на ефективність їх використання.

Оцінювання неможливе без аналізу соціальної релевантності механізмів, тобто їхньої реальної корисності для ветеранів. Такий підхід дозволяє уникнути формалізму і зосередитися на фактичному впливі реалізованих заходів. Принцип відтворюваності, як процесної, так і результативної, передбачає здатність механізмів забезпечувати стабільні результати у різних часових та адміністративних умовах, що свідчить про системність реалізованої політики.

Важливою методичною вимогою є публічність і підзвітність механізмів реалізації, що забезпечують відкритість інформації для зовнішнього контролю та підсилюють довіру до державних рішень. Принцип інституційної відповідальності дозволяє оцінити відповідність діяльності суб'єктів реалізації їх формально визначеним повноваженням та виявити інституційні дисфункції. Не менш актуальною є оцінка здатності механізмів адаптуватися до змін соціального середовища, нових потреб ветеранів чи кризових умов.

Методичний підхід включає послідовність аналітичних процедур: визначення об'єкта оцінювання, встановлення критеріїв і цілей, збір релевантних даних, аналіз отриманих результатів та формування висновків. При цьому важливим є принцип

багатовимірності оцінювання, оскільки наслідки реалізації політики можуть мати юридичний, організаційний, соціальний, фінансовий або процедурний характер. Тому оцінювання повинно враховувати комплекс взаємопов'язаних параметрів.

Суттєва увага приділяється логічній доказовості висновків і верифікованості даних, що стають основою для об'єктивного аналізу та уникнення суб'єктивних оцінок. Принцип порівнюваності забезпечує можливість аналізувати динаміку змін та співставляти результати із встановленими стандартами. Важливою вимогою є операціоналізація критеріїв, тобто їх перетворення на вимірювані показники, що робить оцінювання точним і повторюваним.

Узагальнюючи, методичні засади оцінювання ефективності механізмів реалізації публічної політики щодо соціального захисту ветеранів війни становлять цілісну систему принципів, вимог і процедур, які забезпечують комплексність та наукову обґрунтованість аналізу. Вони дозволяють визначати не лише результативність політики, але й її відповідність законодавству, соціальним потребам, організаційній логіці та ресурсним можливостям. Таке оцінювання є інструментом підвищення якості державної політики, забезпечує її коригування та сприяє зміцненню системи соціального захисту ветеранів.

Список використаних джерел:

1. Митько Я.В. Шляхи вдосконалення законодавства, яке визначає правові засади соціального захисту учасників бойових дій. Науковий вісник публічного та приватного права. 2019. № 2 (1). С. 154–159. DOI: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.2-1.24>
2. Павленко В. С. Захист прав військовослужбовців та їх сімей: міжнародно правовий аспект. Юридичний науковий. № 7, 2020 р. URL: http://lsej.org.ua/7_2020/34.pdf